

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลและลึกซึ้งยิ่งกว่านักพัฒนา หรือนักวิชาการใด ๆ จะมีสติปัญญาเสมอเหมือนได้ ดังพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ของพระองค์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ที่ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้รอดพ้นวิกฤติ และแนวทางการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นตอน บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง ด้วยความสมดุลและพอเพียง (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2552, หน้า 9) การพึ่งตนเอง เป็นจุดประสงค์แรกในการพัฒนา สู่ความสมดุลและยั่งยืน ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549, หน้า 23) ได้กล่าวถึง การพึ่งตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. พึ่งตนเองด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
2. พึ่งตนเองด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็ง ให้ครัวเรือนและชุมชน
3. พึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการ อย่างฉลาดรอบคอบเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
4. พึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อ ความต้องการ
5. พึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่พอกิน สมควรตามอัตภาพและฐานะของตนเอง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ภาพรวมเป็นการเน้นความสำคัญไปที่การชี้แนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสามารถในการพึ่งตนเอง สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน ซึ่งการพึ่งตนเองนั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยในทุกด้านทั้งด้านจิตใจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เพื่อการเกื้อหนุนเสริมสร้างและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จึงจะเกิดเป็นการพัฒนาที่เข้มแข็งมั่นคง ซึ่งหากอุปมาอุปไมยการพึ่งตนเองเป็นดั่งผืนผ้า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาก็เปรียบได้ดั่งเส้นด้ายที่ถักทอเชื่อมโยงกันเป็นผืนผ้าที่เหนียวแน่นคงทน หากผืนผ้านี้ขาดด้ายเส้นใดเส้นหนึ่งไป ย่อมบ่งบอกให้ทราบว่าความเข้มแข็งเหนียวแน่นของผืนผ้าก็จะน้อยลงไป เกิดเป็นช่องโหว่ที่ไม่สมดุลขึ้น เช่นเดียวกับการพึ่งตนเองของคนเรา ถ้าหากขาดปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งไปก็ย่อมไม่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง สมบูรณ์และยั่งยืน เหมือนผืนผ้าที่ขาดเส้นด้ายไปก็ย่อมไม่มีความเหนียวแน่นคงทนที่ยาวนานนั่นเอง

ในขณะที่สังคมไทยปัจจุบัน ตกอยู่ในกระแสของวัตถุนิยม หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมุ่งเน้นการพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุ สถานศึกษามุ่งวิ่งไล่พัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีให้ทันกับกระแสการพัฒนาต่าง ๆ โดยก้าวผ่านการพัฒนาด้านจิตใจไป จนเกิดสภาพการณ์ที่บ่งบอกออกมาในสังคมหลายอย่างเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังที่ได้กล่าวถึงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ในเรื่องสถานะของสังคมไทย ข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง ขณะเดียวกันวัฒนธรรมและระบบคุณค่าที่ดีงามของสังคมไทยเริ่มเสื่อมถอย เด็กและเยาวชนขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นไปในด้านวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาขาดสัมพันธภาพภายในครอบครัว รวมทั้งปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมอื่น ๆ (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 12-13) นั่นเป็นสิ่งที่ชี้ชัดออกมาได้อย่างชัดเจนว่าการพัฒนาของสังคมประเทศชาติเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาจิตใจ ทำให้

บุคคลและสังคมรวมทั้งโครงสร้างและกลไกการบริหารต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทัน ดังนั้น สิ่งสำคัญและเร่งด่วนในสภาพปัญหานี้ คือการเร่งเสริมสร้างความสามารถการพึ่งตนเอง ด้านจิตใจของบุคคล ให้สามารถเติมเต็มและเกื้อหนุน โครงสร้างต่าง ๆ ให้เกิดความ เข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงกำชับไว้เสมอว่า การดำเนินชีวิต ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรเริ่มต้นจากการพัฒนาทางด้านจิตใจ มีจิตสำนึก ที่ตระหนักถึงความสุขที่เกิดจากความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดีและรู้จักระดับ ความพอเพียง สามารถพึ่งตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม- แห่งชาติ, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549, หน้า 82)

เมื่อสังคมไทย ตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมวัตถุนิยม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าส่วนรวม สถาบันศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญและเป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกอบรมของ กุลบุตรกุลธิดาของศาสนิกชน ก็ได้รับการยอมรับในฐานะที่พึ่งทางใจน้อยลง การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ มุ่งให้ความสำคัญไปที่อัตราการเติบโตแต่เพียงอย่างเดียวบนฐาน โครงสร้างทางสังคมที่อ่อนแอ (สำนักนายกรัฐมนตรีนคร, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา- แห่งชาติ, 2545, หน้า 2-3) จากข้อมูลผลการสำรวจของ ศูนย์วิจัยกรุงเทพ โพลล์ ในหัวข้อ ที่พึ่งทางใจของวัยรุ่น พบว่า ร้อยละ 2.3 ที่มีการพึ่งพา ยาเสพติด คนรัก หรือแม่แต่การ ดูดวงและการหลงใหลในวัตถุนิยม และที่น่าสนใจยังได้พบว่าการพึ่งตนเองในแบบ ดังกล่าวมาจากการเงิน ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมและ พฤติกรรมการใช้ชีวิตของวัยรุ่นในปัจจุบันว่าผูกติดอยู่กับวัตถุและเงินทองอย่างน่า เป็นห่วงยิ่ง เนื่องจากวัยรุ่นยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองส่งเสียเลี้ยงดู เป็นส่วนใหญ่ จึงยังไม่ควรจะมีปัญหาด้านการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องถึงขนาดทำให้เกิด ความเครียดในชีวิตได้ นอกเสียจากว่าพวกเขาจะมีค่านิยมผิด ๆ ในการใช้ชีวิต เช่น พึ่งพ่อ นิยมวัตถุ ใช้ยาเกินตัว ช้องแหวะอบายมุข หรือเที่ยวเตร่เป็นประจำเท่านั้น (ศูนย์วิจัยกรุงเทพ โพลล์, 2547)

จะเห็นได้ว่า สภาพของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน มีการพึ่งพาวัตถุมากขึ้นเกิดเป็น กระแสวัตถุนิยม หลงใหลไปในกิเลสตัณหา พึ่งพายาเสพติด มีความคิดความเชื่อที่ขาด ความสมดุลในตนเอง จนบางครั้งต้องทำอะไรเกินตัว เกินความพอดีของตนเอง โดยไม่ สมเหตุสมผล จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในผลสำรวจของศูนย์วิจัยกรุงเทพ โพลล์ ยังพบอีกว่า

ประชากรวัยรุ่นที่แยกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชากรที่มีปัญหาด้านจิตใจเป็นนักศึกษาที่เรียนระดับ ปวช./ปวส. ถึงร้อยละ 85.5 (ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์, 2547) ดังนั้นจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรมีการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านจิตใจของประชากรกลุ่มนี้ให้เข้าไปในแนวทางที่เหมาะสมและมีเหตุมีผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสนับสนุนและสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 ในวัตถุประสงค์ข้อ 1 เป้าหมายข้อ 4 ที่กล่าวว่า มีกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และในกรอบการดำเนินงานข้อที่ 4 ที่ว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตต่าง ๆ (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 12-13) ทั้งนี้เพื่อตอบสนองกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-10 ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ในแบบที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เพื่อให้คนไทยมีความสุข พึ่งตนเองและก้าวทันโลกโดยยังรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5) ดังนั้น จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนานักศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้สนองต่อแผนการดังกล่าวนี้ด้วย

โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี-เทค) จังหวัดชลบุรี เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในภูมิภาคทางตะวันออกของประเทศไทย จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู-อาจารย์ของโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี-เทค) พบว่า ในสถานศึกษามีค่านิยมที่เน้นไปในด้านวัตถุ และการแข่งขันกันทางความสวย ความงาม มีการทะเลาะเบาะแว้งกับนักศึกษาต่างสถาบัน สภาพการดำเนินชีวิตของนักศึกษาคือ การรับเงินจากพ่อแม่ เพื่อใช้จ่าย และใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน การแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงได้มาจากค่านิยมในกลุ่มเพื่อน ซึ่งหลายอย่าง เป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องคล่องธรรม แม้จะมีการกวดขันอย่างเข้มงวดจากครู-อาจารย์ แต่ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะเป็นการตามแก้ที่ปลายเหตุ การแก้ไขที่ถูกต่อน่าจะเริ่มตั้งแต่การ

พัฒนาด้านจิตใจ และมีจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549, หน้า 82-83) ซึ่งเป็นการพัฒนาในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านจิตใจ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านจิตใจของนักศึกษาให้ตอบสนองกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย เพราะจากการศึกษางานวิจัยของ ภณิษฐา ชมสุวรรณ (2548, หน้า 65) วิจัยเรื่องคุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวะตามความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า คุณธรรมที่สำคัญประกอบไปด้วย ซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี پاکเพียรอดทน เรียงร้อยไมตรีและเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สอดคล้องกับความสามารถในการพึ่งตนเองด้านจิตใจที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในครั้งนี้

การพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองด้านจิตใจนั้น มีวิธีการพัฒนาได้หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาด้านการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม Corey (2004, pp. 5-8) กล่าวไว้ว่า เป็นวิธีการที่มีจุดมุ่งหมายในการป้องกัน และบำบัดรักษาในประเด็นด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคม อีกทั้งยังเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่เน้นในเรื่องความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของสมาชิก เป็นการส่งเสริมการพัฒนาตนเองจากการค้นหาศักยภาพ และจุดเด่นที่มีอยู่ในตนเอง ซึ่งอาจประสบปัญหาวิกฤต ความขัดแย้งและความสับสนต่าง ๆ ตลอดจนความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา โดยกลุ่มจะแสดงความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ อันจะนำไปสู่การเปิดเผยเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนมีการสำรวจปัญหาาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Patterson (1980, p. 45) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เน้นการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อขจัดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของบุคคล โดยช่วยให้บุคคลรักษารูปแบบการคิดและการแสดงออกอย่างมีเหตุผลได้ในระยะยาว เนื่องจากกระบวนการให้คำปรึกษาจะเริ่มจากการชี้ให้บุคคลตระหนักถึงความคิดที่ไม่มีเหตุผลของตนเอง ทำการฝึกคิด วิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จนกระทั่งสามารถสร้างความคิดใหม่อย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง มีความเข้าใจตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ มีปรัชญาชีวิตที่เป็นจริงและกว้างขึ้น ดังที่ อุทุมพร ศรีสุข (2551, หน้า 85) ได้สรุป

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้มีการปรับเปลี่ยนความคิด การคิดมีเหตุผลมากขึ้นและเกิดเป็นการพัฒนาตนเองที่เหมาะสมขึ้น เช่นเดียวกับसानนท์ อนันตทานนท์ (2550, หน้า 81) ที่ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ได้เกิดการพัฒนาความคิดในด้านความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ให้เกิดความคิดความเชื่อในเรื่องของพฤติกรรมจริยธรรมได้สมเหตุสมผลมากขึ้น มีความเข้าใจในตนเองและสามารถยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ จนสามารถพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทางสังคมได้ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มน่าจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีรูปแบบวิธีการจัดกลุ่มที่หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้การจัดกลุ่มแบบมาราธอน เพราะ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้บุคคล ลดทอนไปในการป้องกันตนเองน้อยลง และตระหนักรู้ถึงหน้ากาที่เขาสื่ออยู่ในชีวิตประจำวันได้ (ทิพวรรณ กิตติพร, 2535, หน้า 47) วิธีการของกลุ่มมาราธอน จะใช้เวลาที่ต่อเนื่องกัน จึงเป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ชีวิตร่วมกัน เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น (เรียม ศรีทอง, ม.ป.ป.) ในการจัดกลุ่มมาราธอนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาไว้ ประมาณ 22-24 ชั่วโมง โดยใช้ทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ของ Ellis มาเป็นพื้นฐานในกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ อาภา จันทรสกุล (2531, หน้า 64) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาราธอน แบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ควรจัดขึ้นในวันสุดสัปดาห์ โดยแบ่งช่วงเวลาเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกใช้เวลาประมาณ 14 ชั่วโมง สอนวิธีคิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างมีแบบแผน และคิดอย่างเป็นระบบ พักผ่อน 8 ชั่วโมง และส่วนที่ 2 ใช้เวลา 10 ชั่วโมง ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านความคิด

ความเชื่อที่สมเหตุสมผลและถูกต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองด้านจิตใจ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีปัญหาการวิจัย ว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม จะส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา อาชีวศึกษาได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิด พิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเปรียบเทียบการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ระหว่างก่อนและหลังการเข้ากลุ่ม
3. เพื่อเปรียบเทียบการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาอาชีวศึกษาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
4. เพื่อศึกษาความคิด ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม ที่ได้รับประสบการณ์กลุ่ม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณา เหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ $E1/E2 = 80/80$

2. หลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. หลังการทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ นักศึกษาอาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี-เทค) จังหวัดชลบุรี จำนวน 80 คน โดยมีตัวแปรการวิจัยดังนี้ (1) ตัวแปรอิสระ คือ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (2) ตัวแปรตาม คือ การพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักพื้นฐานของทางสายกลางเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงสมบูรณ์ บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นรากฐาน

2. การพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคง มีจิตใจเมตตาเอื้ออาทร และมีจิตสาธารณะ บนพื้นฐานการคิดและการปฏิบัติตามหลักของความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและการรับรู้คุณค่าความดี เพื่อเป็นพื้นฐานให้จิตใจของตนสามารถตั้งมั่นอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางปัญหาอุปสรรคและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิต

3. จิตใจเข้มแข็งมั่นคง หมายถึง จิตใจที่เป็นอิสระภาพ ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม เมื่อพบปัญหา อุปสรรคหรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถจัดการและหาทางออกได้

อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล

4. จิตใจเมตตาเอื้ออาทร หมายถึง ความปรารถนาดี มีไมตรีจิตและเป็นมิตรต่อผู้อื่นเอื้อเพื่อเกื้อกูลสิ่งดี ๆ ให้ผู้อื่นตามความสามารถของตน

5. จิตสาธารณะ หมายถึง การมองเห็นคุณค่าของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ มีความประสงค์จะช่วยเหลือสังคมและสิ่งต่าง ๆ ตามกำลังความสามารถของตนด้วยความมีเหตุผล

6. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถทางการรู้จัก รู้จักพิสูจน์หาเหตุของผล และผลของเหตุ การคิดอย่างรอบคอบและความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม

7. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง ความตระหนักรู้ตัว ความสามารถแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม การมองโลกในแง่ดีและความมีประสิทธิผลแห่งตน

8. การรับรู้คุณค่าความดี หมายถึง ความสำนึกบุญคุณคน มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อมและอ่อนน้อมถ่อมตน

9. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้คำปรึกษากับกลุ่มของสมาชิกที่มีความต้องการจะปรับปรุงตนเองในประเด็นเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือ พัฒนา แลกเปลี่ยน และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศของความไว้วางใจและอบอุ่น โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้นำกลุ่มคอยเอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่นและสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

10. การให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม หมายถึง การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาถึงความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของตนเองแล้วเปลี่ยนแปลงไปยังความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดซึ่งอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสมตามมา รวมถึงช่วยให้เข้าใจในตนเองและผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

11. กลุ่มมาราธอน หมายถึง การจัดกลุ่มให้คำปรึกษาในเวลาที่ต่อเนื่องยาวนาน ประมาณ 24 ชั่วโมง เพื่อปลดปล่อยกลไกในการป้องกันตนเองของสมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เข้าอกเข้าใจกันมากขึ้น

12. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี-เทค) จังหวัดชลบุรี

13. เกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 หมายถึง ผลการประเมินพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มระหว่างดำเนินการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

E1 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในระหว่างเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าประสิทธิภาพระหว่างการเข้ากลุ่ม)

E2 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการทำแบบวัดหลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าประสิทธิภาพหลังการเข้ากลุ่ม)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้แนวทางการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านจิตใจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา
3. ผลการวิจัยที่ได้ สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป